

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

**ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЩОДО ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР

23 лютого 2017 року

м. Харків

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету:

Начальник факультету економіки та менеджменту Національної академії Національної гвардії України, кандидат технічних наук, доцент, Академік АНПРЕ, полковник *Павлов С.П.*

Заступники голови оргкомітету:

Начальник кафедри тилового забезпечення Національної академії Національної гвардії України, кандидат наук з державного управління, доцент, полковник *Бондаренко О.Г.*

Доцент кафедри тилового забезпечення Національної академії Національної гвардії України, кандидат військових наук, полковник *Зозуля А.В.*

Відповідальний секретар оргкомітету – доцент кафедри тилового забезпечення Національної академії Національної гвардії України, кандидат юридичних наук, доцент, підполковник *Орел О.В.*

Адреси оргкомітету: 61001, м. Харків, площа Захисників України, 3,
Національна академія Національної гвардії України, факультет економіки та менеджменту

Телефон: 067- 900-93-40, електронна адреса: kafedra_tulz@ukr.net

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів. За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

Д.С. Баулін, С.А. Манжура, С.А. Горєлишев Вимоги до індивідуальних засобів броне захисту військовослужбовців Національної гвардії України	5
О.Г. Бондаренко Напрямки прикладного застосування інформаційних технологій у системі тилового забезпечення Національної гвардії України	7
О.В. Гафуров Удосконалення організації зберегання та ремонту речового майна у військовій частині НГУ	9
Д.Г. Торопчин, М.А. Голова Складові управлінської компетентності офіцера-професіонала	11
В.П. Городнов, В.В. Власюк Розроблення методики оцінювання впливу елементів матеріального забезпечення на спроможність виконання необхідного обсягу служби частинами (підрозділами) Національної гвардії України в особливий період	14
С.І. Задерієнко, І.В. Неуров Напрями підвищення захищеності та технічної функціональності частин і підрозділів тилу	16
А.В. Зозуля, Д.С. Городничук Розроблення пропозицій щодо впровадження електронної системи закупівель ProZorro у військових частинах Національної гвардії України	19
А.В. Зозуля Розробка методики пошуку економічних обґрунтувань варіантів закупівлі овочів для задоволення потреб військових частин Національної гвардії України	21
О.Г.Касім, Є.О.Каплун Принципи тилового забезпечення військ НАТО при виконанні СБЗ та доцільність їх впровадження у військах Національної гвардії України	23
С.О. Каплун Перспективи удосконалення фінансового забезпечення військових частин НГУ шляхом запровадження зарубіжного досвіду	24
С.В. Лук'янченко пріоритерні напрямки реформування Національної гвардії України у контексті входження НАТО	26
Р.В. Нестеренко Шляхи покращення організаційної структури підрозділів тилового забезпечення військової частини в умовах реформування НГУ та комплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом	30
О.В. Орел Планування діяльності начальника служби тилу військової частини відповідно до стандартів НАТО	31
С.М. Орел, І.В. Неуров Менеджмент відходів військового табору (на прикладі армії США)	33
С.О. Павленко Розроблення моделі витрачання коштів військовою частиною Національної гвардії України в мирний час	36
Г.О. Піскорська Необхідність удосконалення системи правової захищеності військовослужбовців в сучасних умовах проведення антитерористичної операції на Сході України	38

Т.В. Романчик Проблеми інтелектуальної власності у світлі розвитку трансферу військових технологій	41
Є.Ю. Семенко Шляхи та перспективи вдосконалення фінансового господарства військової частини як складової військового господарства Національної гвардії України	45
Н.Т. Стукаліна Перспективи комплектування Національної гвардії України офіцерами запасу	47
Л.Ф. Товма, В.В. Євлаш, В.В. Глушенко Удосконалення харчування військовослужбовців України шляхом введення до раціону білково-вітамінних продуктів	50
Д.Ю. Толстоносів Організація тилового забезпечення військового оперативного резерву з охорони атомних станцій	53

УДК 623.445

Баулін Дмитро Станіславович

кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
забезпечення службово-бойової діяльності НГУ
науково-дослідного центру
Національної академії Національної гвардії України

Манжура Святослав Анатолійович

ад'юнкт докторантури та ад'юнктури
Національної академії Національної гвардії України
полковник

Горєлишев Станіслав Анатолійович

кандидат технічних наук, доцент
старший науковий співробітник
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
забезпечення службово-бойової діяльності НГУ
науково-дослідного центру
Національної академії Національної гвардії України

ВИМОГИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ БРОНЕЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Військові конфлікти в Україні, Сирії, Афганістані, зростання числа злочинів, збройні сутички на національному ґрунті, масові заворушення зажадали вдосконалення не тільки вогнепальної зброї, але і засобів індивідуального бронезахисту (ЗІБ). У зв'язку з військовим конфліктом в Україні, а також з огляду на відсутність нормального матеріально-технічного забезпечення силових структур на протязі останніх 20 років, з'явився гострий дефіцит засобів індивідуального бронезахисту, тобто бронезилетів. Основною частиною ЗІБ є бронеплити. На жаль, як показала практика, більша частина бронеплит, як зарубіжних так і вітчизняних, не відповідають сучасним вимогам. Тому завдання обґрунтування вимог до засобів індивідуального

бронезахисту, формування універсальної класифікації було б актуальною і практично важливою.

В Україні і за кордоном виробляється велика номенклатура засобів індивідуального бронезахисту різного конструкторсько-технологічного та ергономічного виконання, орієнтованого на найширший спектр областей можливого застосування. При створенні і виборі ЗІБ виникають проблеми, пов'язані з вимогами: кулестійкість, живучість, відсутність запреградної дії, обмежені масогабаритні характеристики, ефективна площа захисту, структура і ергономічність.

Крім цього, технічну складність представляє забезпечення необхідного рівня захищеності при нормальному закритті життєво-важливих органів і дотриманні необхідної маси. Подібні бронежилети (4-5 клас захисту спереду, 3-й збоку, 2-й ззаду, площа 45-55 дм²) при сучасному рівні розвитку матеріалів важать понад 15 кг, що явно не відповідає поняттю “бронежилет постійного носіння”. А поява нових бронебійних патронів викликає додаткові складності і посилення вимог до ЗІБ.

Удосконалення ЗІБ направлено на розробку спеціалізованих моделей бронежилетів в залежності від сфери їх застосування, підвищення рівня захисту, зменшення маси захисних елементів за рахунок використання багат шарового матеріалу, захист від небалістичних вражаючих факторів, збільшення площі захисту.

Таким чином, доцільний рівень індивідуального захисту залежить від найбільш вірогідних засобів ураження. Він може сильно відрізнятись в залежності від театру військових дій і тактичної ніші комплексу. Тому вибір того чи іншого матеріалу для ЗІБ, повинен бути обумовлений комплексом експлуатаційних характеристик, оскільки будова засобів індивідуального бронезахисту залежить від фізико-механічних властивостей матеріалу для його виготовлення. Розробка нових матеріалів з меншою вартістю виготовлення дозволить при рівних витратах збільшити захисні властивості бронеелементів.

УДК 355.41

О.Г. Бондаренко

кандидат наук з державного управління, доцент
начальник кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
полковник

НАПРЯМКИ ПРИКЛАДНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах службово-бойової діяльності Національної гвардії України (НГУ) значно зростає потреба у підвищенні оперативності, гнучкості, надійності та правдивості інформації щодо наявності та руху матеріальних засобів у військових частинах. Важливим чинником, який сприяє своєчасному забезпеченню обліковою інформацією органів постачання є впровадження передових прикладних it-технологій у систему обліку. Впровадження автоматизованих систем ведення бухгалтерського обліку – це процес, результатом якого є поліпшення якості облікових даних і, як наслідок, підвищення ефективності управління.

Пропонується впроваджувати передові прикладні it-технології у систему тилового забезпечення у два основні етапи:

1 етап – впровадження системи управління та автоматизованого обліку матеріальних засобів у систему постачання військ.

Для першого етапу необхідно спочатку проаналізувати систему обліку товарів на крупних торгових підприємствах, їх програмне забезпечення, технічні засоби обліку (термінали для зчитування кодів товарів, канали зв'язку із філіалами та інше).

У кожній військовій частині, базах (центрах) забезпечення необхідно створити автоматизовану систему обліку матеріальних засобів, для чого на

складах встановити термінали для зчитування кодів товарів та комп'ютери із відповідним програмним забезпеченням для обліку товарів, які повинні бути з'єднані у єдину мережу зі службами та фінансовими органами військових частин. Відповідно система обліку військових частин повинні бути поєднана із системою обліку з'єднань, оперативно-територіальних об'єднань та Головного управління НГУ. Відповідно всі операції з постачання, закладання на зберігання, видачі зі складів проводяться одночасно у режимі он-лайн за всіма рівнями управління. В результаті відповідні служби вищого рівня управління будуть мати постійну оперативну та правдиву інформацію щодо забезпечення військових частин та руху матеріальних засобів.

При впровадженні даної системи важливо щоби постачальники постачали у війська тільки прокодовані матеріальні засоби.

2 етап – впровадження системи обліку забезпеченості кожного військовослужбовця всіма положеними йому матеріальними засобами.

Для впровадження даної системи кожного військовослужбовця необхідно забезпечити індивідуальною id-карткою забезпечення, на якій запрограмувати всі види забезпечення у вартісних та натуральних показниках. Наприклад, речове забезпечення (норма забезпечення і вартість річного утримання), продовольче забезпечення (вартість пайка) та інш. Склади військових частин слід обладнати терміналами, у яких військовослужбовець при отриманні тих чи інших матеріальних засобів зміг би «розрахуватись» id-карткою забезпечення. Такі термінали, у свою чергу, повинні бути підключені до системи обліку матеріальних засобів військової частини і далі по вже вказаній схемі буде проводитись облік руху матеріальних засобів по всім рівням управління..

УДК 355.4:422:343.3

О.В. Гафуров
кандидат технічних наук
старший викладач кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
полковник

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗБЕРІГАННЯ ТА РЕМОНТУ РЕЧОВОГО МАЙНА У ВІЙСЬКОВІЙ ЧАСТИНІ НГУ

Складовою збереження речового майна є таврування та закріплення речового майна, а також проведення ранкових і стройових оглядів особового складу підрозділів військових частин. Організація експлуатації речового майна у військовій частині передбачає виконання в повному обсязі заходів щодо збереження обмундирування і взуття у процесі носіння.

До заходів, яки забезпечують збереження речового майна та ремонт у процесі експлуатації, належать:

- припасування обмундирування;
- таврування і закріплення речового майна;
- чищення і видалення плям;
- сушіння одягу;
- прання;
- хімчистка;
- підфарбування обмундирування і перепросочення наметів;
- ремонт обмундирування і взуття.

Для організації правильної експлуатації і збереження речового майна велике значення має повсякденний контроль за збереженням речового майна з боку всіх посадових осіб військової частини.

Ранкові огляди доцільно проводити з визначеною метою, щоб протягом тижня всебічно перевірити стан усіх предметів обмундирування, взуття і

спорядження. Для цього старшиною підрозділу складається графік огляду предметів речового майна, який затверджується командиром підрозділу. По закінченні ранкового огляду виявлені недоліки негайно усуваються, для чого військовослужбовцеві відводиться необхідний час.

Поняття „ремонт” містить у собі елементи прогнозування термінів служби виробів, частоту їхнього ремонту, розробки та удосконалювання технологічного процесу відновлення зношених виробів, режимів і методів їх обробки в ході ремонту.

Організація ремонту речового майна визначена Інструкцією з ремонту речового майна в Збройних Силах. У залежності від ступеня зносу і характеру ушкоджень, ремонт речового майна поділяється на поточний, середній і капітальний.

Дрібні несправності предметів обмундирування і взуття, що виникають у процесі їх експлуатації, повинні негайно усуватися самими військовослужбовцями. У підрозділах (ротах) проводиться тільки поточний (дрібний) ремонт. Поточний ремонт обмундирування і спецодягу включає такі види робіт, як зашивання швів, що розпорилися, пришиття гудзиків, гачків, шлейок, обміжку петель, що розпустились, відновлення закріпок та інше. Він виконується самими військовослужбовцями. Речі, які потребують ремонту, здаються в майстерню із зазначенням на бирках прізвищ власників. Перед цим обмундирування і білизна мають бути випрані, взуття очищене від бруду.

Таким чином, ремонт речового майна у військовій частині здійснюється згідно Інструкції з ремонту речового майна в Збройних Силах. Його організує начальник речової служби, а в окремо дислокованому підрозділі - командир і старшина підрозділу. Своєчасний ремонт речового майна дозволяють відновити втрачені експлуатаційні властивості предметів, попереджають передчасний знос і надають можливість подовжити їх терміни експлуатації з метою створення та підтримання у військовій частині норми утримання, підмінного фонду та взагалі проведення економічної роботи речовою службою.

УДК 378.14.015.62

Д.Г. Торопчин

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

М.А. Голова

старший викладач кафедри управління
повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
працівник ЗСУ

СКЛАДОВІ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРА-ПРОФЕСІОНАЛА

У сучасних умовах зростають вимоги до професійних, моральних і психологічних якостей військовослужбовців та їх елітної частини – офіцерів, до їхньої професійної діяльності.

Метою статті є обґрунтування та узагальнення концептуальних підходів до визначення структури управлінської діяльності як складової професійної компетентності сучасного офіцера Збройних Сил України.

Важливою складовою ведення бою (операції) є його (її) всебічне забезпечення у мирний та воєнний час (особливий період). З цією метою створюється єдина ефективна система логістики сил оборони відповідно до керівних положень, стандартів та інструкцій НАТО з логістики, забезпечено управління логістичним забезпеченням сил оборони, матеріально-технічні запаси, які утримуються відповідно до норм, що забезпечують виконання завдань. У зв'язку з реформуванням системи логістичного забезпечення зростає необхідність посилення діяльності фахівця тилу, формуванню професіоналізму майбутніх фахівців тилу.

З питань визначення загальної структури (моделі) професійної компетентності фахівця систем бойового та тилового забезпечення офіцера Національної Гвардії та Збройних Сил України, єдиного підходу в науковій літературі не знайдено. Багато науковців у структурі професійної компетентності фахівця визначають ключові (мотиваційні, соціальні, особистісні) компетенції та власне професійну компетенцію. Складовою професійної компетентності офіцера-керівника є управлінська компетентність.

Більшість наукових авторів термін компетентність ототожнюють з сукупністю індивідуальних якостей, знань умінь і навичок особи в професійній сфері. Але, на наше переконання необхідно розглядати компетентність як сукупність компетенцій – знань, умінь і навичок, соціального досвіду, – об'єднаних в інтегральну функціонуючу систему за ознакою відношення їх до сфер людської діяльності.

Фактично компетентність офіцера-керівника – це здатність людини вирішувати проблеми. Компетентність визначається не лише знаннями, що мають безпосереднє практичне значення, але і світоглядною позицією людини, її загальними уявленнями про природу, суспільство і людей. На основі вищесказаного авторам бачиться доцільним уточнити поняття "Управлінська компетентність офіцера", що є таким рівнем розвитку в офіцера професійно значущих якостей, знань, умінь і навичок, при якому стає можливим ефективно здійснення управлінської діяльності.

Управлінська діяльність командирів – це діяльність кожного дня, яка спрямована на виконання поставлених перед ними завдань. Конкретний зміст повсякденної діяльності визначається змістом цих завдань:

- у воєнний час (особливий період) – основним змістом управлінської діяльності командирів - стануть бойові дії і безпосередня підготовка до них;

- у мирний час – до управлінської діяльності відносять звичайно дії щодо підтримання бойової та мобілізаційної готовності, організації бойової і військово-психологічної підготовки, служби військ, бойового чергування та дії

щодо захисту державної таємниці, виховної роботи з особовим складом, роботу з кадрами, всебічне забезпечення підрозділів, роботу з місцевими органами влади, забезпечення екологічної безпеки, збереження життя та здоров'я особового складу та інші види діяльності. Показниками ефективності управлінської діяльності офіцера-керівника є основні та додаткові критерії, за яких можна зробити висновки про міру досягнення поставлених цілей.

Досліджуючи сутність компетентнісного підходу в умовах НАСВ, ми визначили, що у процесі навчання курсантами відпрацьовуються питання інформаційно-аналітичного забезпечення збройної боротьби, застосування інформаційних технологій у перспективних системах військового призначення, перспектив розвитку озброєння та військової техніки.

Представлений обсяг показує, наскільки чітко зміст компетенцій містять два контенти – необхідність постійних змін і значущість цілісності суб'єкта, що ініціює і підтримує ці зміни. У моделях управлінських компетенцій все більше фіксуються не завдання суб'єкта управління або соціально бажані способи управлінських дій, а якісні характеристики діяльності, що дозволяють суб'єктові самостійно знаходити орієнтири реалізації само детермінованої активності, у рамках якої він самостійно формує власні «дорожні карти». Більше того, сучасні переліки управлінських компетенцій усе менш схожі на набір самостійних феноменів (віяло компетенцій), а в цілому вказують напрям суб'єктного саморозвитку (складно провести чітку грань між «еластичністю», «гнучкістю» і «варіативною» або «соціальною сміливістю» і «добровільною відповідальністю»). Підсумовуючи сказане, можна зробити висновки:

Компетентність – це інтегрована характеристика якостей особистості, результат підготовки випускника для виконання діяльності в певних професійних та соціально-особистісних галузях (компетенціях), який визначається необхідним обсягом і рівнем знань та досвіду у певному виді діяльності.

УДК 355.242

В.П. Городнов

доктор військових наук, професор
професор кафедри тактики факультету № 1 (командно-штабного)
Національної академії Національної гвардії України

В.В. Власюк

ад'юнкт докторантури та ад'юнктури
Національної академії Національної гвардії України
майор

**РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ
ЕЛЕМЕНТІВ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА
СПРОМОЖНІСТЬ ВИКОНАННЯ НЕОБХІДНОГО ОБСЯГУ СЛУЖБИ
ЧАСТИНАМИ (ПІДРОЗДІЛАМИ) НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД**

Виникнення на сході України самопроголошених Донецької (ДНР) та Луганської (ЛНР) республік у квітні 2014 року призвело до кризового загострення внутрішньої суспільно-політичної обстановки в державі. Тому для стабілізації ситуації згідно до чинного законодавства були залучені частини (підрозділи) Національної гвардії (НГ), інші правоохоронні органи та військові формування за призначенням.

Виконання поставлених завдань за призначенням частинами (підрозділами) НГ, відповідно до задуму військового командування, реалізується веденням службово-бойової діяльності (СБД). Зміст СБД полягає у виконанні сукупності службово-бойових завдань (СБЗ).

Однією із базових умов ведення СБД частинами (підрозділами) НГ є залучення до виконання СБЗ достатньої кількості боездатного особового складу. Сукупність поставлених СБЗ формує перед особовим складом необхідний обсяг служби, який вимагається виконати протягом планового періоду.

Процес виконання поставлених завдань силами НГ супроводжується витрачанням різноманітних матеріальних засобів. З метою задоволення виникаючих потреб у відповідних засобах організовується і здійснюється матеріальне забезпечення залучених частин НГ. Зазначені заходи покладаються на систему матеріального забезпечення (СМЗ). Необхідними результатами роботи елементів матеріального забезпечення є утворення умов для збереження спроможності виконати необхідний обсяг служби частинами (підрозділами) НГ, що перебувають на утриманні СМЗ.

Під час виконання СБЗ частинами НГ в умовах особливого періоду виникає раптове додаткове витрачання матеріальних засобів. До сукупності причин виникнення вказаного витрачання належать: прискорене псування матеріальних засобів у польових умовах, їх пошкодження або знищення противником та інші. Нормативні рівні забезпечення матеріальними засобами на плановий період вичерпуються передчасно. Постає протиріччя: якщо нормативні рівні забезпечення матеріальними засобами визначаються як достатні для ведення СБД на плановий період, то через виникнення раптової швидкості витрачання запасів задоволення потреб частин частково або повністю припиняється раніше розрахункового часу.

Описане протиріччя є практичною проблемою в зоні проведення АТО. Проблема зменшення спроможності виконувати необхідний обсяг служби частинами (підрозділами) НГ через раптове зниження рівнів забезпечення матеріальними засобами потребує вирішення. Робота існуючої системи матеріального забезпечення потребує удосконалення наявних принципів управління її елементами.

На сьогодні інформацію про методику, що дозволяє вирішувати вказані проблеми у відомих джерелах не опубліковано, тому виникає необхідність у її розробленні. Придатним варіантом може бути методика оцінювання впливу елементів матеріального забезпечення на спроможність виконання необхідного обсягу служби частинами (підрозділами) НГУ в особливий період.

УДК 355.6 (075.8)

С.І. Задерієнко

кандидат військових наук, доцент
професор кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
підполковник

І.В. Неуров

кандидат економічних наук
старший викладач кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
підполковник

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАХИЩЕНОСТІ ТА ТЕХНІЧНОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ ЧАСТИН І ПІДРОЗДІЛІВ ТИЛУ

Підвищення функціональних можливостей частин і підрозділів тилу обумовлено умовами антитерористичної операції на сході України та змінами, що відбулись останнім часом у теорії воєнного мистецтва. Постійне ведення бойових дій українськими військовослужбовцями відображається на системі тилового забезпечення військ. Зокрема в оперативній та стратегічній ланці реформують органи управління тилом. У військовій ланці, крім того, випробовуються нові технології тилового забезпечення військ; збільшується інтенсивність й інтелектуалізація праці особового складу тилу, скорочується час виконання функціональних завдань, розробляються та виготовляються нові засоби миття особового складу і прання білизни, розширюються можливості існуючих технічних засобів, відбувається їх уніфікація й універсалізація.

Втрати техніки тилу під час зростання інтенсивності бойових дій переконливо довели перспективність її захисту з використанням бронювання. Тобто першочерговим завданням з підвищення захищеності слід вважати

створення і використання броньованої техніки тилу – автомобільних кухонь та лазень, автопаливозаправників, санітарних автомобілів, машин для транспортування військово-технічного майна.

Застосування броньованих машин в тилкових підрозділах дозволить в окремих випадках виконувати доставку боєприпасів, пального, продовольства і готової їжі не наражаючи обслуговуючий персонал на небезпеку. Також зросте живучість зразка, значно скоротяться втрати техніки тилу від впливу звичайної зброї, осколків снарядів і мін, а забезпечення підрозділів здійснюватиметься безпосередньо на полі бою.

Наступним напрямом підвищення технічної функціональності частин і підрозділів тилу, слід вважати, впровадження в штати і табелі тилу засобів механізації вантажно-розвантажувальних робіт. Встановлено, що близько 80% часу роботи автомобільного транспорту в зоні антитерористичної операції припадає на простої з навантаження і вивантаження матеріальних засобів.

Наприклад, щоб виконати середньодобовий обсяг навантажувально-розвантажувальних робіт на широкому фронті підсиленої механізованої бригади у пунктах постачання боєприпасів, пального, продовольства і іншого майна потрібно залучати сумарно до 200 чоловік особового складу. Це обумовлено недостатньою кількістю спеціалізованих механічних засобів в організаційно-штатній структурі військових частин (підрозділів). Засоби механізації, зокрема, автокрани і навантажувачі можуть перебувати в штаті батальйону матеріального забезпечення бригади, але їх немає в механізованих (танкових) батальйонах (ротах).

Оснащення тилу батальйонів (дивізіонів) засобами механізації може здійснюватися за рахунок застосування вантажних автомобілів зі спеціальними пристроями типу "лебідка" для автоматичного перевантаження матеріальних засобів крупними партіями безпосередньо на бойові машини. Наприклад, в артилерійських підрозділах транспортно-заряджаючі машини забезпечують автоматичне завантаження боєкомплекту за 3-5 хв, а на виконання цієї операції

вручну витрачається близько 40 хв, до того ж, після завантаження працездатність бойових розрахунків і екіпажів знижується на 25-30%.

Таким чином, доцільно застосовувати "безлюдні" технології у вигляді автоматизованих транспортно-складських комплексів (transport-warehouse complex), які формують пакети і контейнери у відповідності з потребою військ.

Транспортно-складські комплекси являють собою систему взаємопов'язаних складських пристроїв для навантаження (розвантаження), комплектування, укладання, зберігання і обліку матеріальних засобів. В даний час подібні комплекси досить широко застосовуються на великих промислових підприємствах та в логістичних мережах супермаркетів і можуть бути адаптовані до польових умов.

Застосування контейнерів, пакетів, піддонів і модульних комплектів матеріальних засобів збільшують трудомісткість робіт при їх формуванні, але значно скорочують час виконання функціональних завдань тилом. Встановлено, що кожна тонна вантажу, яка надходить від підприємства-виробника на шляху до військового підрозділу, близько 12 раз перевантажується.

Скоротити кількість перевантажень можна за рахунок використання переваг формування модульних комплектів. Комплекти можна створювати на екіпажі (розрахунки) чисельністю 3–5 або 10 чоловік; взводи – до 30 чоловік; роти – до 100 чоловік і більше. Формування модульних комплектів може здійснюватися централізовано на заводах-виробниках, центральних базах і складах, а також децентралізовано у військах. Разом з тим, комплекти у блочно-модульному виконанні можуть розміщуватись на механічній основі для їх транспортування, повинні бути функціонально пов'язані за обсягом і продуктивністю з технікою, яка їх обслуговує та допускати обмін з вищою ланкою тилу.

Не слід забувати, що причіпна техніка, змонтована на одновісних базових шасі низької прохідності, виявилася не зовсім ефективною. Зокрема, причіпні кухні, причіпи-склади, ізоітермічні і дезінфекційно-душові причіпи довели

складність їх експлуатації, зважаючи на їх періодичне перекидання через втрату рівноваги та залежність від погодних умов, цю проблему теж треба вирішувати.

Реалізація запропонованих удосконалень підвищить ефективність тилового забезпечення військ у зоні антитерористичної операції.

УДК 355.351

А.В. Зозуля
кандидат військових наук
доцент кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
полковник

Д.С. Городничук
слухач магістратури денної форми навчання
755 навчальної групи
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
майор

РОЗРОБЛЕННЯ ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ЗАКУПІВЕЛЬ PROZORRO У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Проаналізовано існуючий порядок здійснення публічних закупівель та запропоновані рекомендації щодо проведення публічних закупівель посадовими особами з метою запобігання проявам корупції та розвиток добросовісної конкуренції.

В умовах ринку необхідний принципово новий підхід до одного з найбільш важливих напрямів тилового забезпечення НГУ – матеріального забезпечення. Важливою складовою матеріального забезпечення військових частин є правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб Національної гвардії України, основною метою яких є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель,

створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Актуальність даної теми зумовлена низкою проблем з якими зустрічаються голови та члени тендерних комітетів з торгів військових частин НГУ при плануванні та проведенні закупівель товарів, робіт та послуг за новою електронною системою публічної закупівлі. Це стосується в першу чергу порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків (проведення електронного аукціону авторизовані електронні майданчики повинні забезпечити рівний і вільний доступ до нього всім учасникам та можливість здійснювати перегляд проходження електронного аукціону в інтерактивному режимі реального часу всім зацікавленим особам), вибору проведення процедури тендерних торгів, методика оцінки тендерної пропозиції.

Для визначення найкращої вибір може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур: відкриті торги; конкурентний діалог; переговорна процедура закупівлі. Введення електронних закупівель (ProZorro), в т.ч. електронних аукціонів. Електронна процедура оскарження. Введення понять "Уповноважена особа" та "Центральні закупівельні організації". Допорогові та понад порогові процедури в одній системі.

Існує відповідна методика, проте порівняти і виконати найбільш точну кількісну оцінку альтернативних пропозицій і визначити найкращу пропозицію можливо використовуючи методику, яка заснована на застосуванні загальнодоступною та гарантувати недискримінацію, рівні права під час реєстрації всім зацікавленим особам та рівний доступ до інформації всім особам, обмін і збереження інформації та документів має відбуватися з гарантуванням непорушності даних про учасників і їхніх пропозицій під час проведення процедури закупівлі та їх конфіденційність до моменту розкриття тендерних пропозицій.

Проблемними питаннями залишаються відсутність переліку технічної документації для закупівлі в електронній системі та відсутність переліку монопольних організацій для закупівлі робіт та послуг в електронній системі ProZorro.

УДК 355.41

А.В. Зозуля
кандидат військових наук
доцент кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
полковник

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ПОШУКУ ЕКОНОМІЧНИХ ОБГРУНТУВАНЬ ВАРІАНТІВ ЗАКУПІВЛІ ОВОЧІВ ДЛЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Турбота про військовослужбовця є одним з головних завдань командирів усіх ступенів. Якісне та повноцінне харчування особового складу підрозділів, військових частин та з'єднань Національної гвардії України відіграє важливу

роль в загальній системі забезпечення військ та суттєво впливає на рівень бойової готовності.

Одним з основних завдань продовольчої служби є якісне проведення сезонної заготівлі картоплі та овочів. В умовах сьогодення актуальним постає питання якості довгострокового зберігання свіжих овочів в овочесховищах військових частин. Останніми роками виробники даної продукції все більше схиляються до нестандартних методів її вирощування, застосовуючи неприродні стимулятори для максимального збільшення об'єму врожаю та відповідно прибутку. Це в свою чергу призводить до зниження здатності кінцевого продукту до тривалого зберігання. Виходячи з цього, а також враховуючи ряд факторів, які суттєво впливають на зниження якості картоплі та овочів при довгостроковому зберіганні на складах військових частин (незадовільний стан овочесховищ, недостатнє фінансування на проведення сезонних заготівель), постає питання удосконалення процесу закупівлі та зберігання цієї групи продовольства. Таким чином, можливо, було б доцільніше відмовитися від існуючої схеми проведення сезонних заготівель та здійснювати закупівлю якісних свіжих овочів періодично, наприклад щомісяця.

Отже, метою досліджень є пошук економічних обґрунтувань іншого варіанту закупівлі овочів для мінімізації їх псування під час тривалого зберігання та можливого виключення природного убутку і як наслідок більш повноцінного харчування військовослужбовців.

УДК 65.011.2 (075.8)

О.Г.Касім

старший викладач кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України

Є.О. Каплун

слухач магістратури денної форми навчання
755 навчальної групи
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
майор

ПРИНЦИПИ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬК НАТО ПРИ ВИКОНАННІ СБЗ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У ВІЙСЬКАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Логістичне забезпечення постійно розвивається на основі нових підходів з огляду на нові завдання, які вирішуються Національною гвардією України. Події останніх років в Україні підтвердили, що потреба відновлення всіх систем в тому числі тилового забезпечення, які забезпечують боєздатність армії, стає основним завданням. Тому аналіз та впровадження досвіду тилового забезпечення НАТО є актуальним для дослідження та впровадження у військах Національної гвардії України.

Усебічне і безперервне тилове забезпечення військ (сил) розглядається військовим керівництвом Північноатлантичного союзу як один із найважливіших чинників, що визначає успіх воєнних дій. У сучасних умовах у зв'язку з корінними змінами воєнно-політичної ситуації і переглядом концептуальних положень, що визначають форми і способи застосування об'єднаних збройних сил (ОЗС) блоку НАТО, постійно ведеться робота щодо удосконалювання системи тилового забезпечення альянсу та приведенню її у відповідність до нових вимог. При цьому керівництво блоку, не виключаючи можливості розв'язання великомасштабних конфліктів, істотну увагу приділяє підготовці об'єднаних збройних сил (ОЗС) блоку НАТО і системи тилового

забезпечення до дій у локальних війнах і операціях по врегулюванню кризових ситуацій різного характеру.

Кабінет Міністрів схвалив Концепцію розвитку Національної гвардії до 2020 року. Програма розвитку визначає основні принципи та напрями розвитку Національної гвардії України в тому числі тилового забезпечення як військового формування. Програма розвитку Національної гвардії України сприятиме розвитку цієї структури як складової сектору безпеки і оборони України, а також модернізації озброєнь, визначених для Національної гвардії України державною цільовою програмою розвитку озброєння та військової техніки на період до 2020 року. Виконання Концепції сприятиме створенню сучасної ефективної системи тилового забезпечення, наближеною до стандартів відповідних підрозділів військ НАТО.

Таким чином, врахування передового досвіду матеріально-технічного (тилового) забезпечення провідних держав, його аналіз та творче застосування дозволить здійснити поступовий перехід до сучасної, єдиної та цілісної системи тилового забезпечення Національної гвардії України, при цьому не втратити управління системою забезпечення військ і не допустити втрат фінансових та матеріальних ресурсів.

УДК 336.61:355.6

С.О. Каплун
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри економічних дисциплін
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН НГУ ШЛЯХОМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

В сучасних складних соціально-політичних умовах військові частини Збройних Сил, Національної гвардії України в значній мірі обмежені в

мобільності через громіздкість військового господарства, в зв'язку з чим в перспективі на майбутнє, як один з варіантів подальшого розвитку системи, можливий логічний перехід до територіальної системи тилового забезпечення, яка повинна звільнити мобільні підрозділи від численних підрозділів забезпечення, що дозволить їм оперативно висуватися в райони виконання службово-бойових завдань, маючи при собі лише необхідний мінімум матеріальних засобів.

Однією з складових військового господарства військової частини є її фінансове господарство. Відповідно у таку оптимізовану систему тилового забезпечення увійдуть і фінансові (фінансово-економічні) служби (відділи) гарнізонів, на які будуть покладені завдання щодо фінансового забезпечення військ.

Зарубіжна практика фінансування військ свідчить про широке використання територіальних фінансово-економічних органів. Наприклад, в США організація фінансового забезпечення та контролю, структура фінансових органів, що утворюють військово-фінансову службу збройних сил, включає три ланки: фінансові органи центрального апарату міністерства оборони і міністерств видів збройних сил і фінансово-облікові відділи гарнізонів, баз, складів і інших стаціонарних ланок.

З переліку основних функцій фінансово-економічної служби гарнізону та її організаційної структури видно, що вона здатна здійснювати всі види діяльності фінансового забезпечення: фінансове планування, фінансування, витрачання, бюджетний облік, звітність і фінансовий контроль.

Існуюча практика фінансового забезпечення збройних формувань України вимагає критичного переосмислення з урахуванням напрямків реалізації військової реформи з урахуванням позитивного досвіду провідних країн світу.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у необхідності вдосконалення навчально-методичного забезпечення економічних дисциплін

блоку професійно-орієнтованих навчальних дисциплін фахової підготовки майбутніх офіцерів служб тилу.

УДК 355.121

С.В. Лук'янченко
кандидат історичних наук
доцент кафедри гуманітарних наук
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ВХОДЖЕННЯ В НАТО

Військово-політична система Організації Північноатлантичного договору, або НАТО (North Atlantic Treaty Organization, NATO) ґрунтується на чотирьох видах стандартів, один з яких – це стандартизаційна угода (з англ. – Standartization Agreement, або STANAG). Для Альянсу, як для військово-політичного союзу важливо, щоб усі члени і країни-партнери, в тому числі й Україна, будували своє управління, систему зв'язку, озброєння, матеріально-технічне забезпечення за єдиним зразком – інакше кажучи, були рівними та зрозумілими один для одного. Якщо командування визначає завдання підрозділу, до складу якого входять представники різних країн, усі структурні підрозділи працюють за єдиними стандартами. Система НАТО нараховує близько 1300 стандартів. Угоди STANAG або стандарти умовно можна розділити на адміністративні, оперативні та матеріально-технічні. Серед пріоритетних напрямів на шляху до стандартів НАТО – розвиток системи управління та організації зв'язку, вдосконалення системи підготовки особового складу, реформування системи логістичного та удосконалення системи медичного забезпечення.

Розглянемо принцип організації зв'язку. Командир певної ланки повинен бути забезпечений відповідною радіостанцією із захищеними від

прослуховування каналами зв'язку. Відповідно, необхідно модернізувати пункти управління. Концепцією розвитку Національної гвардії України до 2020 року передбачено оснащення НГУ саме системами радіозв'язку за стандартами STANAG 5516 (інша назва – Link 16).

Національна гвардія повинна працювати в єдиному телекомунікаційному просторі з МВС, важливо підтримувати високий рівень кібернетичної безпеки в інформаційно-телекомунікаційній системі НГУ. В Головному управлінні діє Центр керівництва в кризових ситуаціях, планується підключення до загальнодержавної мережі ситуаційних центрів, яка наразі формується. Один із поточних напрямків у цій галузі – тестування системи електронного документообігу у локальній комп'ютерній мережі Головного управління. І це вже стандарти НАТО в сфері організації зв'язку.

Важлива увага до принципів військового управління країн НАТО – запровадження чіткого розмежування повноважень між офіцерським та сержантським складом, введення конкурсу на головного старшину Національної гвардії, який підпорядковуватиметься напрямку командувачу, – це перший крок у поступі до J-структури штабу (Joint staff – об'єднаний штаб), як органу управління операціями. В Національній гвардії затверджено Концепцію розвитку професійного сержантського і старшинського складу Національної гвардії України, згідно якої буде запроваджено інститут головних сержантів (старшин). Будуть введені такі посади як головний сержант (старшина) взводу, роти, батальйону, бригади та Національної гвардії. Повинен змінитися рівень відповідальності за свою ділянку роботи, як у сержантів, так і в офіцерів. Також певна кількість офіцерських посад буде замінена на сержантські. Якщо гвардієць пройшов навчання та отримав сертифікат із певної спеціальності, то в своїй галузі він повинен бути абсолютним фахівцем, щорічно закріплювати свій професіоналізм, підвищувати кваліфікацію.

У Національній гвардії України вже запроваджено підготовку інструкторів, проводиться робота щодо створення Міжнародного,

міжвідомчого, багатопрофільного центру підготовки на базі Навчального центру в с. Старе за міжнародними стандартами. У Навчальному центрі Національної гвардії України (м. Золочів) планується створення школи сержантів та продовження підготовки інструкторів. Із збільшенням грошового забезпечення, зросте й престиж таких посад, а відповідно й авторитет сержанта в підрозділі.

У системі НАТО сержант – це молодший командир, це лідер і на ці посади повинні підбиратись лідери. На офіцера ж покладатимуться завдання з планування, контролю та з підготовки сержантів. Для розбудови професійного сержантського корпусу після війни у В'єтнамі американцям знадобилося 20 років.

Відповідно до рекомендацій Міжнародного Бюро мовної комунікації НАТО (BILC) повина проводитися робота щодо внесення змін до програм підготовки фахівців немовних спеціальностей Національної академії Національної гвардії України шляхом збільшення кількості годин на вивчення іноземної мови. Офіційними мовами країн-членів Північноатлантичного Альянсу є англійська та французька.

Отже повинна проводитися робота щодо додаткового виділення місць на спеціалізованих курсах НАТО для підвищення кваліфікації фахівців мовного відділу та викладачів Національної академії Національної гвардії України з викладання англійської мови (упродовж 2016 року підвищення кваліфікації пройшли лише 5 фахівців академії).

Поступово потрібно впроваджувати вимоги щодо знання іноземної мови для певних посад (перш за все – керівної ланки підрозділів), адже із розвитком міжнародного співробітництва вже існує нагальна потреба у фахівцях різних напрямків, які володіють іноземними мовами для участі у міжнародних заходах, навчання та перепідготовки за кордоном. Такий підхід дозволить забезпечити взаємодію під час участі у спільних міжнародних

(багатонаціональних) навчаннях, а також при виконанні спільних завдань у миротворчих місіях.

Суттєве зрушення відбуваються у сфері тилового забезпечення – це створення у Головному управлінні Національної гвардії України відділу закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти (який у перспективі планується наділити правами окремої юридичної особи), а також впровадження електронної системи закупівель «ProZorro». Це одна із вимог НАТО. Завдяки значному збільшенню державних асигнувань на оборонний сектор за останні роки покращилась ситуація з речовим та продовольчим забезпеченням, гвардійці отримують ключі від власних квартир, тож зміни на краще, без сумніву, помітні.

У сфері медичного забезпечення створено відділення для реабілітації та оздоровлення учасників АТО в медичному центрі Національної гвардії України «Нові Санжари» (за сприяння трастового фонду НАТО з медичної реабілітації було закуплено відповідне обладнання). Також запроваджено систему підготовки військовослужбовців з тактичної медицини (ТССС), а у військових частинах Національної гвардії України проводяться заняття з військово-медичної підготовки, зокрема, за участю іноземних інструкторів.

Сутність нашої співпраці з членами Альянсу полягає у всебічному вивченні їхнього досвіду, а ми в свою чергу повинні зуміти його адаптувати і застосувати в українських реаліях. Більше того, наш досвід також стає у нагоді країнам-учасникам. Так, на Варшавському саміті НАТО в 2016 році було підкреслено, що протистояння в Україні відбувається не лише на суходолі, воді та у повітрі, а й в інформаційному просторі. Це й інформаційні атаки, і спроби зламати бази даних, комп'ютерні мережі тощо. Саме тому наш досвід протидії в умовах гібридної війни є дуже цінним для наших північноатлантичних партнерів. Іншими словами, НАТО на даний час – це партнер і радник, а проведення форм і впровадження змін – це безпосередньо наша робота.

УДК 355.41

Р.В. Нестеренко

старший викладач кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
майор

**ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ
ПІДРОЗДІЛІВ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ В
УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ НГУ ТА КОМПЛЕКТУВАННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА
КОНТРАКТОМ**

Збільшення обсягів, різноманітність завдань Національної гвардії України (НГУ), а також відповідальність за своєчасність і результати їх виконання зумовлюють необхідність підвищення рівня професійної підготовки військовослужбовців. Комплектування військових частин і підрозділів військовослужбовцями строкової служби неминує породжує періодичність у рівні підготовки і зниження її середніх показників. Причиною тому є низький рівень професійної підготовки щойно призваних військовослужбовців строкової служби. З моменту, коли військовослужбовці пройдуть необхідний курс навчання і набудуть досвіду практичного виконання різноманітних завдань, термін служби, що залишився, буде помітно менший за курс навчання. Крім того, у період служби до закінчення курсу навчання призвані військовослужбовці не можуть залучатися до виконання планових і раптово виникаючих СБЗ. У зв'язку з цим увесь обсяг завдань підрозділів і частин доводиться виконувати більш досвідченим військовослужбовцям, що спричиняє збільшення службового навантаження на них та високу плінність кадрів серед військовослужбовців, які проходять службу за контрактом. З переходом виключно на контрактну форму комплектування можливо вирішити зазначені проблеми.

При комплектуванні військової частини військовослужбовцями військової служби за контрактом, очевидно, об'єм завдань, які покладаються на підрозділи тилового забезпечення, зміниться. Виходячи з цього необхідно розробити рекомендації, щодо оптимізації структури органів управління та підрозділів тилового забезпечення військової частини Національної гвардії України при виконанні завдань за призначенням в умовах комплектування військовослужбовцями військової служби за контрактом.

Виконання дослідження відзначається необхідною глибиною аналізу, повнотою та обґрунтованістю вирішення поставленої мети.

Результати виконаної роботи можуть бути використані в ході навчального процесу та при обґрунтуванні змін в структурі органів управління та підрозділів тилового забезпечення військової частини Національної гвардії України.

УДК 331.103.2

О.В. Орел

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
підполковник

ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЧАЛЬНИКА СЛУЖБИ ТИЛУ ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАТІВ НАТО

Важливою якістю в діяльності начальника служби тилу є вміння реагувати на зміни, які відбуваються в умовах сьогодення, найчастіше за умов дефіциту інформації та часу. У зв'язку з цим виникає небезпека помилковості прийнятих рішень.

Події останніх років в Україні показали, що планування доцільно розглянути як комплекс двох складових: планування часу виконання завдань та планування обсягу виконуваних завдань.

Планування як внутрішній структурний елемент наукової організації праці начальника служби тилу включає в себе чотири важливі цілі: 1) усунути негативний результат невизначеності та змін; 2) зосередити увагу на головних завданнях; 3) домогтись підвищення трудової активності; 4) полегшити контроль. Іншими словами, план в діяльності начальника служби тилу – це різновид управлінського рішення, змістом якого є система взаємопов'язаних, з'єднаних загальною метою конкретно визначених завдань та заходів, які потрібно здійснити у вказаній послідовності та встановлені строки.

Враховуючи наближення стандартів НАТО до впровадження їх до досвіду тилового забезпечення Національної гвардії України (далі – НГУ) начальник служби тилу повинен змінити рівень відповідальності на своїй ділянці роботи у напрямку покращення. Так, одним з таких напрямків є підвищення його кваліфікації – вивчення іноземної мови, яка надасть змогу участі у спільних міжнародних (багатонаціональних) навчаннях і виконання спільних завдань у миротворчих місіях.

Взагалі система НАТО нараховує близько 1300 стандартів, тому на даний час виступає партнером і у деяких питаннях радником. Іншими словами, планування часу виконання завдань доцільно здійснювати в двох напрямках: організаційно-тактичному та технічному. Організаційно-тактичний напрямок охоплює комплекс заходів, що сприяють підвищенню ефективності праці начальника служби тилу за рахунок найкращої організації та тактики здійснення покладених завдань (удосконалення технології роботи з документами та усунення втрат часу). Технічний – за рахунок упровадження та використання найновітнішої автоматизованої системи діловодства.

Планування обсягу виконуваних завдань особистої роботи начальника служби тилу іноді береться під сумнів, оскільки існує динамічність подій, які не дозволяють передбачити характер наступної роботи та кількість часу для її виконання. Насправді вона є лише фактором, що ускладнює процес планування.

Однак у той ж час, відсутність плану особистої роботи призводить до розтрат сил та часу, перешкоджає вирішенню головних перспективних завдань. Таким чином, виходячи із визначених законодавством повноважень, можливість їх реалізації потребує поглибленого аналізу, зважаючи на те, що планування обсягу виконуваних завдань має спиратись на їх нормування.

УДК 338.242

С.М. Орел

кандидат технічних наук
старший науковий співробітник
доцент кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

І.В. Неуров

кандидат економічних наук
старший викладач кафедри управління
повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного
підполковник

МЕНЕДЖМЕНТ ВІДХОДІВ ВІЙСЬКОВОГО ТАБОРУ

(на прикладі армії США)

Вплив військової діяльності на навколишнє природне середовище спеціалісти прирівнюють до впливу промисловості середніх масштабів. Крім спеціальних відходів, притаманних суто військовій діяльності, суттєвий вклад на забруднення довкілля здійснюють відходи повсякденної діяльності військових підрозділів.

Окремим випадком стоїть проблема забруднення довкілля під час розташування підрозділів табором при польових виходах. Метод утилізації

відходів залежить від розмірів підрозділу, тривалості польового виходу та бажання місцевої влади приймати відходи для утилізації.

Тверді побутові відходи. Приблизний склад відходів наведений у таблиці 1.

Таблиця 1. Склад відходів військового підрозділу у польовому таборі

Компонент	На одного військовослужбовця (кг/день)
Пластикові пляшки	0,245
Інша пластмаса	0,626
Алюміній	0,059
Картон	0,658
Папір	1,212
Харчові відходи	0,758
Текстиль	0,118
Скло	0,045
Залишки деревини	1,349
Різне	1,044
Загалом	6,106

Якщо тривалість перебування підрозділу у таборі перевищує 7 діб, використовуються польові методи знешкодження відходів. Якщо час перебування не перевищує 3 діб рекомендується складування і вивезення відходів на місця збору постійної дислокації підрозділу. Є різні методи знешкодження відходів:

1. Якщо дозволяють ґрунти, рівень підземних вод і місцеві екологічні умови відходи закопуються у ями глибиною порядку 1,2 метра. Встановлюється позначка на якій позначають тип відходів, дату поховання, особу, яка його здійснювала. Якщо є можливість горючі відходи попередньо спалюються.

2. Небезпечні відходи, такі як відпрацьовані масла, антифризи, пошкоджені шини і т.п. вивозяться з території табору, для високотемпературного спалювання таких відходів у США використовуються спеціальні пристрої (incinerators).

Стічні води. Стічні води поділяються на води від душових, пралень, кухонь, води від миття рук та автотранспорту (gray water) і відходи від туалета (black water). При перебуванні військовослужбовців в таборі менше 3-х діб рекомендується збирати стоки і передавати на стаціонарні очисні каналізаційні споруди. При тривалішому перебуванні військовослужбовців у таборі для «gray water» звичайно використовуються установки зворотнього осмосу, які дають воду з якістю, придатною для всіх випадків крім можливого вживання води. Розрахункова кількість стоків у цьому випадку становить 159,2 л на особу в день. В залежності від складу ґрунту та погодних умов можуть бути використані поля фільтрації або випаровування, обладнані жиρούловлювачами. Уловлені жирові продукти спалюються.

Для утилізації «black water» використовуються одноразові приймачі відходів такі як Brief Relief[®] або за їх відсутності викопуються ямки (cat holes) глибиною близько 30 см або траншеї (straddle-trench) глибиною 0,3-0,6 м і довжиною 1,2 м. Якщо ґрунтові води близько, або стан ґрунтів не дозволяє копати, робляться насипні туалети. Після використання такі туалети закопуються. Звичайно цей метод не використовується, якщо тривалість перебування військових у таборі перевищує 72 години. Практикується збір відходів у контейнери з подальшим їх спалюванням.

При короткочасному перебуванні великої кількості військовослужбовців використовуються мобільні очисні споруди Aerobic Aqueous Bioreactor, які змонтовані у двох стандартних корабельних контейнерах довжиною 6,1 м, виходять на режим протягом 48 годин і встані очищати до 76 м³/добу стічних вод.

УДК 355.611

С.О. Павленко
ад'юнкт докторантури та ад'юнктури
Національної академії Національної гвардії України
підполковник

**РОЗРОБЛЕННЯ МОДЕЛІ ВИТРАЧАННЯ КОШТІВ
ВІЙСЬКОВОЮ ЧАСТИНОЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
В МИРНИЙ ЧАС**

Функціонування будь-якої військової частини НГУ є можливим за умов повного та своєчасного фінансування її потреб (виплата грошового забезпечення військовослужбовцям; фінансування потреби в продовольстві, речовому майні; фінансування потреб у пально-мастильних матеріалів, ліків, озброєння, техніки, тощо). Основне джерело фінансування діяльності військової частини це кошти державного бюджету України. Нажаль, реальний стан економічної ситуації в Україні переживає не найкращі часи: наявність тіньової економіки; відсутність достатнього фінансування реального сектору економіки (виробництва); загальне збіднення населення (необхідність субсидювання державою витрат населення за комунальні послуги); необхідність повернення боргів Міжнародному валютному фонду та іншим кредиторам, наявність дефіциту бюджету.

Виникає протиріччя в том, що з одного боку військова частина (за умов повного та своєчасного фінансування) може виконувати визначені законом СБЗ, а з іншого – наявність повного та своєчасного фінансування не гарантується.

Виконання СБЗ потребує наявності певних ресурсів: особового складу підготовленого професійно і морально, справної та забезпеченої розхідними матеріалами – техніки, озброєння, спеціальних засобів, засобів зв'язку, а також – медичних засобів, продовольства, речового майна, пального і інше. Основним ресурсом з цього переліку є особовий склад відповідної кваліфікації

та всебічно забезпечений. Необхідною умовою виконання задач за призначенням є забезпечення необхідного обсягу служби, для виміру якого прийняті добові пости або людино-години. Кожний випадок втрати (захворювання) особового складу приводить до зниження спроможності військової частини виконати необхідний обсяг служби. Так, нестача палива для автотранспорту може привести до необхідності додаткової витрати часу ([люд/год]) на переміщення особового складу до місця виконання СБЗ, несвоєчасне постачання речового майна (в зимний період) – до захворювання особового складу і втрати основного ресурсу – наявного, за період виконання СБЗ, обсягу служби.

Таким чином, для збереження спроможності виконання завдань за призначенням виникає необхідність: в урахуванні випадкової швидкості витрачання коштів (виникнення непланових завдань, значне підвищення ціни на матеріальні засоби, тощо); оцінці ступеня впливу напрямків фінансування; виявленні залежності між фактичним рівнем фінансового забезпечення та спроможністю виконувати СБЗ.

На даний момент не розроблені підходи для чисельного оцінювання впливу рівня фінансового забезпечення на спроможність військової частини виконувати СБЗ.

УДК 349.3

Г.О. Піскорська
викладач кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

**НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВОВОЇ
ЗАХИЩЕНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ПРОВЕДЕННЯ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ
НА СХОДІ УКРАЇНИ**

Сучасні Збройні Сили України потребують формування нової генерації військовослужбовців особливо в сучасних умовах проведення антитерористичної операції на сході нашої країни, що в свою чергу вимагає удосконалення системи їх правового захисту. Гарантована правова захищеність військовослужбовців створює і забезпечує престиж військової служби і, в кінцевому результаті, питання комплектування Збройних Сил України професійними, висококваліфікованими кадрами. Від вирішення цієї проблеми буде залежати успіх і доля військової реформи, подальший розвиток армії, її боєздатність та виконання завдань захисту Вітчизни.

Антитерористична операція на сході нашої держави продовжується вже не перший місяць і на жаль, українські силові структури зазнають втрат – є як загиблі, так і поранені вояки. Отже постає нагальне питання щодо забезпечення їх правового та соціального захисту та врегулювання питання щодо надання різних видів пільг та державної допомоги військовослужбовцям, які отримали поранення і сім'ям загиблих в ході проведення АТО.

Проблеми правового захисту військовослужбовців регламентуються Конституцією України, відповідними законами та іншими нормативно-правовими актами, виданими на їх розвиток.

Можна відокремити дві групи законів та інших нормативно-правових актів, які регламентують проблеми правового та соціального захисту: загальні

закони, які визначають державну політику та регулюють відносини у сфері соціального захисту та спеціальні законодавчі та підзаконні акти, які регламентують соціальний захист конкретного соціального прошарку – військовослужбовців і членів їх сімей або розв'язання конкретних соціальних проблем.

Учасників АТО на сьогодні прирівняно до учасників бойових дій. Згідно п. 19 ст. 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», до осіб, які належать до учасників бойових дій, віднесено: військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також брали участь в антитерористичній операції.

На сьогоднішній день існує чимало законів та підзаконних актів, якими визначається обсяг пільг учасників АТО і членів їх сімей. До таких нормативно-правових актів належать: Закон України «Про боротьбу з тероризмом»; Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу»; Закон України «Про Збройні Сили України»; Закон України «Про Національну Гвардію України»; Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей»; Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»; Закон України «Про державну прикордонну службу»; Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.2013 р. № 975 «Про затвердження Ппорядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, які призвані на

навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві».

Здавалось би таке чимале, нормативно-правове забезпечення мало б вирішувати усі проблемні питання щодо правового захисту військовослужбовців, зокрема учасників АТО. Однак на практиці часто виникають питання чи прогалин у законодавстві з тих чи інших питань, чи правова колізія, коли різні законодавчі акти встановлюють різні стандарти, щодо вирішення одного і того самого кола питань. Так, наприклад, у випадку загибелі військовослужбовця під час проведення АТО, відповідно до ст. 21 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», встановлено право членів його родини та осіб, що перебували на його утриманні, на одноразову допомогу у розмірі 20 прожиткових мінімумів (24360 грн.), а також на відшкодування витрат на поховання загиблого. Крім того, даній родині виплачується пенсія у зв'язку з втратою годувальника, а також за ними зберігаються всі пільги, які мав загиблий – на отримання житла, оплату житлово-комунальних послуг тощо. Водночас, частина 2 ст. 16 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей» у випадку загибелі військового при виконанні ним обов'язків військової служби передбачає надання членам родини, батькам а також утриманцям загиблого одноразової грошової допомоги в розмірі 500 прожиткових мінімумів (609 тис. грн.). Отже виникає правова колізія між двома названими вище законами, кожен з яких встановлює свій розмір допомоги. І таких колізій є чимало. Звісно вирішення цієї проблеми є, оскільки особи, які мають право на таку допомогу можуть за власним бажанням обрати, положеннями якого з названих вище законів користуватися для призначення їм допомоги. Однак, все це призводить до хаосу і до розгубленості осіб, які потребують захисту, оскільки не всі вони можуть мати високий рівень правової підготовленості.

Таким чином, очевидною є необхідність удосконалення системи правової захищеності військовослужбовців, зокрема, учасників АТО.

Крім того для розв'язання проблем правового та соціального захисту військовослужбовців необхідна співпраця регіонів і військових формувань. Обласні, міські, районні адміністрації можуть надавати ефективну допомогу військовим у вирішенні соціально-економічних питань: забезпечення продовольством, оплата заборгованості за комунальні послуги, електроенергію та ін. Завдяки такому співробітництву можна розв'язати чимало гострих проблем військово-соціального плану.

Збройні Сили – гарант не тільки національної безпеки держави, а й стабільності у суспільстві. Сьогодні армія виконує своє першочергове завдання покладене на неї – захищає державу від реального ворога. Але і держава не повинна забувати про своїх захисників та виконати своє завдання щодо їх правового захисту.

УДК 338.45.01

Т.В. Романчик

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки та маркетингу

ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СВІТЛІ РОЗВИТКУ ТРАНСФЕРУ ВІЙСЬКОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інноваційний потенціал країни є основним індикатором, який характеризує можливість та умови її економічного розвитку, її місце у світовому економічному просторі. Саме інноваційний потенціал є вирішальним чинником забезпечення конкурентоспроможності країни. Не є виключенням розвиток військової техніки та озброєння.

Наразі стан технічних засобів у військовій сфері в Україні значно нижчий, ніж в провідних країн світу. Певним чином ситуація змінилася до кращого за останні роки у зв'язку з виникненням військового конфлікту на території держави. Однак проблема необхідності модернізації озброєнь та військової техніки досі залишається актуальною. На порядку денному стоїть не лише

закупівля необхідної кількості озброєння, а комплексна модернізація ресурсу за рахунок перспективних наукових розробок.

Традиційно Україну вважають у світі за країну з високим науковим потенціалом. Але за часів становлення незалежності України фінансування вітчизняної військової сфери було вкрай недостатнім. Як наслідок – зниження військово-наукового потенціалу країни. Вихід з ситуації, що склалася, може бути знайдений у трансфері технологій.

Сьогодні у світі існує тенденція до зростання попиту на військові технології як на окремий предмет воєнно-економічного співробітництва. Однак, аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо експорту військових технологій свідчить, що традиційно держави й окремі підприємства, які досягли високого технічного рівня, прагнуть зберегти свою монополію на нові технології. Адже що вищим є ступінь монополізації науково-технічного та виробничо-управлінського досвіду, то сильнішими є позиції власника технології на товарному ринку.

Щодо трансферу військових технологій, він має низку обмежень, що пояснюється їх особливим призначенням і підвищеним рівнем контролю з метою захисту національної безпеки держави, яка володіє такою технологією.

На думку експертів, протягом найближчих років передача технології виробництва буде однією з умов проведення більшості аналогічних тендерів, а щорічний обсяг експорту військових технологій постійно зростатиме.

Це пояснюється тим, що трансфер військових технологій має низку переваг. Серед них:

- якісне поглиблення військово-технічної співпраці держав-учасниць трансферу;
- перспектива подальшої співпраці (трансфер комплектуючих засобів для виробництва готової продукції);
- економія фінансових ресурсів з боку держави-імпортера військових технологій;

- розвиток військово-технічного складника економіки держави-імпортера військової технології.

Незважаючи на значну економічну вигоду від здійснення експорту військових технологій, в сьогоденних умовах даний вид економічної діяльності потребує всебічного аналізу. Деякі експерти наголошують на існуванні загрози втрати Україною контролю та прав власності на наявні військові технології у зв'язку з посиленням тенденцій до міграції наукових розробок, військових наукових фахівців, потрапляння зазначених технологій у тіньовий ринок економіки.

Збільшення обсягу експорту військових технологій з одного боку здійснюватиме позитивний вплив на розвиток держави, а з іншого – становить певну загрозу для забезпечення національної безпеки України. Слід підкреслити, що кожна новітня розробка містить об'єкти права інтелектуальної власності, на основі яких ці розробки і створюються. Будь який об'єкт права інтелектуальної власності у військовій сфері належить до чинників національної безпеки. Тому Міністерство оборони України має бути зацікавлене та приймати активну участь у здійсненні ефективних заходів щодо охорони об'єктів права інтелектуальної власності, створеної при розробленні зразків військової техніки.

Сьогодні гостро постають питання законодавчого врегулювання правовідносин у цієї сфері, що ставить перед Україною загалом, Міністерством оборони та державною системою охорони інтелектуальної власності зокрема низку невідкладних завдань, спрямованих на подальше поширення міжнародних та європейських стандартів.

Більшість експертів схиляється до думки, що експорт конкретної військової технології доцільно здійснювати тільки у тому випадку, коли інші альтернативи використання технології (наприклад, виробництво і експорт готової продукції) є менш вигідними. У протилежному випадку втрата

ключових військових технологій може мати значний негативний вплив не тільки на економічну, а й на інші сфери національної безпеки держави.

На думку вітчизняних аналітиків, нерегульована передача військових технологій сприятиме створенню іноземними державами високоефективних видів озброєння, що може призвести до послаблення міждержавної безпеки, створити додаткову загрозу виникнення військових конфліктів, негативно вплинути на міжнародний імідж держави-експортера.

Сьогодні Міністерство оборони зосереджує зусилля на пропагуванні та розвитку винахідництва та раціоналізації у Збройних Силах України. Однак по за увагою залишаються питання правового врегулювання захисту об'єктів права інтелектуальної власності у військовій сфері. Неврегульованість правових взаємовідносин між замовником, розробником, автором щодо охорони об'єктів права інтелектуальної власності, дає широкій простір для появи різних форм недобросовісної конкуренції у військовій сфері, внаслідок чого об'єкти права інтелектуальної власності можуть бути втрачені для держави.

Отже, актуальним залишається питання законодавчого врегулювання правових відносин авторів об'єктів права інтелектуальної власності у сфері озброєння та військової техніки, розробників та замовників.

Зазначене дає можливість стверджувати про необхідність формування та реалізації цілісної державної програми у сфері трансферу військових технологій із обов'язковим залученням відповідних органів військового управління, науково-дослідних закладів та інших спеціалізованих інституцій, які компетентні визначити можливість виникнення загрози національній безпеці держави внаслідок таких операцій. Вдосконалення законодавчо-правової бази з питань захисту прав інтелектуальної власності та трансферу технологій має стати ключовим елементом системи здійснення контролю за експортом військових технологій.

УДК 335.61

Є.Ю. Семенко
слухач магістратури денної форми навчання
755 навчальної групи
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
майор

ШЛЯХИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ ЯК СКЛАДОВОЇ ВІЙСЬКОВОГО ГОСПОДАРСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Державний бюджет України, в якому зосереджується централізований дохід має за свою мету забезпечення фондами фінансових ресурсів господарсько-організаційної та культурно-виховної діяльності держави і виконання задач по захисту держави від нападу з зовні, і вирішення задач в середині країни.

Державний бюджет виступає як основне фінансове джерело утримання підрозділів Національної Гвардії України.

Саме з цього фінансового джерела Національна гвардія України щорічно отримує кошти в обсязі, затвердженому Законом України про Державний бюджет на той чи інший рік. З метою забезпечення правомірного використання бюджетних асигнувань, що виділяються військовим частинам, в них ведеться фінансове господарство.

У сучасних умовах фонди грошових коштів формуються для задоволення різних потреб Національної Гвардії України: виплата грошового забезпечення військовослужбовцям і заробітної плати робітникам і службовцям, оплата замовлень на придбання озброєння, техніки й майна, організація харчування військовослужбовців, задоволення культурно-побутових та інших потреб, необхідних для утримання військ.

Фінансове господарство є галуззю військового господарства та тісно пов'язано з галузями економіки країни. Фінансове господарство військових

частин Національної гвардії України також є частиною фінансової системи України, оскільки воно безпосередньо пов'язано з бюджетною системою і іншими фінансовими інститутами країни.

Фінансове господарство військової частини представляє собою систему фінансових органів та відносин між ними і структурними підрозділами (службами) військової частини, відповідними посадовими особами, іншими фізичними та юридичними особами в ході управління фінансовими ресурсами, виділеними у розпорядження військової частини.

Таким чином одним з напрямків удосконалення фінансового господарства є упорядкування, деталізація та перезавантаження відносин щодо планування, витребування та контролю витрачання бюджетних коштів між фінансовим органом (службою) з одного боку – службами тилового забезпечення, внутрішньою перевіркою комісією з іншого боку.

Цей шлях удосконалення фінансового господарства фактично не потребує бюджетних коштів та, на нашу думку, допоможе конкретизувати і за рахунок цього мінімізувати обсяги фінансування військової частини; зробити усі фінансово-господарські процеси у військовій частині максимально прозорими і менш корумпованими; підвищити відповідальність посадових осіб військової частини за прийняті управлінські рішення.

Отже питання перспектив вдосконалення фінансового господарства військових частин як складової військового господарства Національної Гвардії України в сучасних умовах має дуже велике значення для успішного виконання завдань підрозділами Національної гвардії України та потребує подальшого дослідження та вдосконалення.

УДК 351.86

Н.Т. Стукаліна

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри управління повсякденною діяльністю
військ та тилового забезпечення
Національної академії сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

ПЕРСПЕКТИВИ КОМПЛЕКТУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ ОФІЦЕРАМИ ЗАПАСУ

Головним пріоритетом кадрової політики Збройних Сил України у 2017 році є продовження процесу професіоналізації війська за рахунок якісного комплектування штатних офіцерських посад. Зберігає актуальність питання щодо способів комплектування Національної гвардії України в сучасний період, врахування їхніх переваг і недоліків.

Стаття 4 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» встановлює, що Збройні Сили України та інші військові формування комплектуються військовослужбовцями шляхом: призову громадян України на військову службу; прийняття громадян України на військову службу за контрактом. Для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань військовослужбовцями на особливий період, а в разі прийняття у випадках та порядку, визначених законом, відповідного рішення Президента України в мирний час проводиться планомірна військова підготовка і забезпечується перебування в запасі та військовому резерві необхідної кількості військовонавчених громадян.

Відповідно до частини п'ятої статті 11 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» із змінами, внесеними згідно із Законами № 1073-VI від 05.03.2009 р., № 116-VIII від 15.01.2015 р. Громадянам України, які мають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, пройшли повний курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу, склали

встановлені іспити та атестовані до офіцерського складу, присвоюється відповідне первинне військове звання офіцера запасу. У разі потреби вони за наказом Міністра оборони України підлягають призову для проходження військової служби осіб офіцерського складу.

Процедура проведення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу визначена Порядком проведення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2012 р. № 48. Відповідно до зазначеного Порядку військову підготовку на добровільних засадах проходять громадяни України, які мають або здобувають ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, придатні до військової служби за станом здоров'я та морально-діловими якостями. Метою проведення військової підготовки є забезпечення військових формувань, необхідною кількістю військовонавчених громадян для виконання військового обов'язку в запасі, проходження військової служби за контрактом або за призовом осіб офіцерського складу, проходження служби у військовому резерві, а також забезпечення реалізації права громадян на рівні можливості у виборі професії шляхом здобуття додаткових знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання військового обов'язку в запасі у мирний час, обов'язків військової служби у воєнний час та для майбутньої професійної діяльності. Основні вимоги до професійних якостей, знань і умінь фахівця, перелік компетентностей, які необхідні для успішного виконання професійних обов'язків на посадах офіцерського складу, визначаються у кваліфікаційній характеристиці офіцера запасу відповідної військово-облікової спеціальності, у тому числі фахівця у сфері тилового забезпечення.

Для громадян, які вже мають ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, планування та проведення військової підготовки може здійснюватись у строк, передбачений відповідним контрактом про військову підготовку громадянина, що укладається між громадянином, який зарахований для проходження

військової підготовки, та ректором вищого навчального закладу, на базі військового навчального підрозділу якого проводиться військова підготовка, або керівником вищого військового навчального закладу строком до двох років навчання.

Між громадянином, який зарахований для проходження військової підготовки, та ректором вищого навчального закладу, на базі військового навчального підрозділу якого проводиться військова підготовка, або керівником вищого військового навчального закладу протягом одного місяця з дня зарахування укладається контракт про військову підготовку громадянина. Предметом такого контракту є освітня діяльність зазначених закладів щодо проведення військової підготовки громадянина за відповідною військово-обліковою спеціальністю. Крім того, контрактом про військову підготовку громадянина визначаються права та обов'язки сторін, порядок розрахунків, строк дії контракту та інші умови військової підготовки громадянина. Проте контракт не містить зобов'язання щодо обов'язку по завершенні навчання, у разі потреби, проходити військову службу, що, на нашу думку, є актуальним. Виникає потреба внесення відповідних доповнень до основних умов контракту про військову підготовку.

Одним із напрямків комплектування штатних офіцерських посад ЗС України, у 2017 році розглядається впровадження призову офіцерів запасу на військову службу за призовом терміном на 18 місяців, оскільки призовна система дозволяє готувати значні військово-навчені резерви. Важливо і необхідно систематизувати дані про офіцерів запасу, здатних проходити військову службу. Зокрема, це стосується осіб, які не служили у ЗС України, але мають вищу освіту та отримали військові звання офіцерів запасу. Це потужний ресурс, який повинен ефективно використовуватися.

УДК 355.65.12.1

Л.Ф. Товма

кандидат технічних наук
старший викладач кафедри тилового забезпечення
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
капітан

В.В. Євлаш

доктор технічних наук, професор
завідувач кафедри хімії, мікробіології та гігієни харчування
Харківського державного університету харчування та торгівлі

В.В. Глущенко

заступник начальника Національної академії
Національної гвардії України з тилу –
начальник відділу тилового забезпечення
полковник

УДОСКОНАЛЕННЯ ХАРЧУВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ УКРАЇНИ ШЛЯХОМ ВВЕДЕННЯ ДО РАЦІОНУ БІЛКОВО-ВІТАМІННИХ ПРОДУКТІВ

Ефективне виконання військовослужбовцями поточних завдань у стаціонарних і польових умовах в значній мірі залежить від якості харчування, удосконалення якого залишається актуальним. На сьогодні складне соціально-економічне становище в державі вносить негативні корективи в харчування військ, що проявляється в недостатньому споживанні повноцінної за вмістом білка, поліненасичених жирних кислот, вітамінів, мінеральних речовин їжі. Оптимізація харчового статусу військовослужбовців є одним із пріоритетних завдань науковців України.

Аналіз хімічного складу продуктів харчування, що входять в асортимент добового раціону військовослужбовців, дозволяє зробити висновки про невідповідність їх фактичної біологічної та енергетичної цінності нормативній. Виникає необхідність у розробці та науковому обґрунтуванні дієвих заходів,

спрямованих на забезпечення раціону харчування всіма природними інгредієнтами з метою створення умов для оптимального функціонування організму.

Важливим напрямом у вирішенні цих питань є впровадження сучасних інноваційних технологій продуктів харчування у тому числі для спеціального споживання. На сьогодні найбільш ефективним шляхом забезпечення військовослужбовців повноцінним харчуванням є розробка інноваційних технологій та виробництво продукції спеціального споживання, збагаченої на есенціальні нутрієнти. Для досягнення поставленої мети в межах проекту «Наука для армії» на підставі договорів про наукову співпрацю між: ТОВ науково-виробниче підприємство «Гемо-проект», Харківський державний університет харчування та торгівлі, Національна академія Національної гвардії України, Харківський державний фармацевтичний університет та кондитерська фабрика «Солодкий світ» було проведено фізіолого-гігієнічну оцінку добових раціонів харчування військовослужбовців ЗС України та інших військових формувань (норми №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 15), затверджених Постановою кабінету Міністрів №426 від 29.03.2002 р. За результатами дослідження було встановлено: фактичне харчування військовослужбовців за нутрієнтним складом та енергетичною цінністю не відповідає затвердженому нормативному раціону і не задовольняє фізіологічні потреби молодих людей при адаптації до військової служби, під час виконання службово-бойових завдань і в період реабілітації хворих у зв'язку з недостатнім вмістом повноцінних тваринних білків та надлишком рослинних, незбалансованим співвідношенням есенціальних амінокислот. У зв'язку з цим обґрунтовано і визначено напрямок корекції фактичного раціону військовослужбовців. Науковцями ХДУХТ спільно з ТОВ НВП «Гемо-проект» розроблено та впроваджено у виробництво технологію дієтичної добавки «Нутріо-гем» на основі крові великої рогатої худоби. «Нутріо-гем» містить повноцінний білок (85г на 100г продукту) і гемове двовалентне органічне залізо Fe^{2+} (1г на 1 кг продукту), яке знаходиться

в тій же формі, в якій воно входить до складу білків міоглобіну та гемоглобіну крові людини. Залізовмісна частина молекули білка – гем, однакова у тварин і людини, що визначає фізіолого-біохімічну сумісність.

У межах проекту «Наука для армії» розроблено технологію білково-вітамінного продукту спеціального споживання «VitaBar»: батончиків «Переможець» та «Военно-польовий», до складу яких входить сировина вітчизняного виробництва: сироватка сушена, білок соняшникового насіння, залізовмісна дієтична добавка «Нутріо-гем», сушені фрукти, вівсяні пластівці. Споживаючи такі продукти, можна цілеспрямовано коригувати порушення функціонального стану різних органів і систем організму та обмінних процесів.

Таким чином, у ході наукових досліджень було обґрунтовано та визначено напрями корекції харчового раціону військовослужбовців України шляхом введення білково-вітамінного продукту спеціального споживання «VitaBar»: батончиків «Военно-польовий» та «Переможець» і дієтичної добавки «Нутріо-гем» у вигляді капсул «Феро-гем», що дозволить усунути дефіцит життєво важливих нутрієнтів у раціоні, збалансувати їх співвідношення та забезпечити енергетичну повноцінність фактичного харчування.

УДК 355.65.12.1

Д.Ю. Толстонос
Слухач магістратури денної форми навчання
755 навчальної групи
факультету економіки та менеджменту
Національної академії Національної гвардії України
майор

ОРГАНІЗАЦІЯ ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ОПЕРАТИВНОГО РЕЗЕРВУ З ОХОРОНИ АТОМНИХ СТАНЦІЙ

В сучасних умовах військові частини Національної гвардії України перебувають в процесі реорганізації, тому формуванню військових оперативних резервів приділяється не достатня увага як з боку фінансування, так і з боку матеріально-технічного забезпечення. Також це пов'язано із політично-економічною ситуацією в державі, зокрема через проведення антитерористичної ситуації на сході України (Донецькій та Луганській областях) та через анексію Автономної Республіки Крим Російською Федерацією. Саме через це охорона атомних станцій повинна займати передове значення в забезпеченні безпеки держави.

Хоча й Національна гвардія України й переходить на контрактну армію, але все ж таки ще має як недолік недостатній професіоналізм, недостатню навченість особового складу до застосування у надзвичайних ситуаціях, не готовність до всебічних бойових дій, нажалі події 2013-2016 років неодноразово довели це. Також це стосується і охорони особливо важливих державних об'єктів і атомних станцій у якості військових оперативних резервів.

Тилове забезпечення також потребує збільшення фінансування, покращення устаткування, матеріально-технічними засобами тилу, можливо й розроблення нових норм постачання особового складу речовим майном, продовольством, бо цього потребують сучасні умови життя.

В останні роки ситуація значно покращилася, особовий склад, що залучається безпосередньо для охорони атомних станцій, покращили свої навички, були забезпечені, новими зразками озброєння і військової техніки, екіпіровані згідно зі стандартами НАТО. Систематично проводяться тренування військових оперативних резервів військових частин, залучаються всі наявні засоби і відпрацьовуються різні можливі ситуації в державі, зокрема і відбиття нападу на особливо важливі державні об'єкти, атомні станції.

Спільні навчання із представниками інших держав, покращують навички особового складу. Професіональні дії особового складу неодноразово відмічалися вищим керівництвом держави.

Тилове забезпечення відіграє найважливішу роль у забезпеченні життєдіяльності військових оперативних резервів, від злагоджених дій, від умінь командирів та начальників всіх рівнів і ланок залежить постачання матеріально-технічними засобами тилу, продовольством, речовим майном, взаємодія із місцевими органами.

Для нотаток

Для нотаток

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР

**ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЩОДО ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск О.В. Орел

Підписано до друку

Формат паперу

Редакційно-видавничий відділ Національної академії Національної гвардії
України свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 1840 від
Друкарня Національної академії Національної гвардії України
61001, м. Харків, пл. Захисників України, 3